

POSTANOWIENIE

Dnia 4 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

po rozpoznaniu w dniu 4 lipca 2025 r. na posiedzeniu bez udziału stron
w sprawie **G.K. i B.T.** wniosku pełnomocnika interwenienta L. sp. z o.o. w L. o
wyłączenie od udziału w rozpoznaniu sprawy I KK 162/23 sędziego Sądu
Najwyższego M. B.,
na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł

**wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego M.B. od rozpoznania
kasacji w sprawie o sygnaturze akt I KK 163/23.**

UZASADNIENIE

W dniu 11 maja 2023 r. do Sądu Najwyższego wpłynęła kasacja Prokuratora Generalnego od wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 19 maja 2022 r., sygn. akt IV Ka 524/21, zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Lubinie z dnia 12 lipca 2021 r., sygn. akt II K 877/19. Do rozpoznania tej sprawy kolejno zostało wyznaczonych kilku sędziów Sądu Najwyższego, którzy jednak na wniosek obrońcy lub pełnomocnika interwenienta zostali wyłączeni od udziału w sprawie na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k. Nie ma potrzeby w tym miejscu szczegółowego przedstawiania tej kwestii, gdyż uczynił to w niniejszej sprawie Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 18 czerwca 2025 r. [I KK 162/23, KRI 1072].

W wyniku kolejnych wyłączeń, zarządzeniem z dnia 14 maja 2025 r. do

rozpoznania tej sprawy została wyznaczona m. in. SSN M.B.

W dniu 2 czerwca 2025 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek pełnomocnika interwenienta o wyłączenie sędziego SN M.B. od rozpoznania niniejszej sprawy z uwagi na wątpliwości co do jej bezstronności, wynikające z faktu uzyskania statusu sędziego Sądu Najwyższego na podstawie rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Pełnomocnik przedstawiając argumenty na poparcie wniosku podniósł w konkluzji, że SSN M.B. nie spełnia wymogu instytucjonalnej bezstronności i niezawisłości w rozumieniu orzecznictwa Sądu Najwyższego, tym bardziej, iż została powołana pierwotnie do Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, którego to organu status był kwestionowany.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Wniosek pełnomocnika interwenienta zasługiwał na uwzględnienie. Zgodnie z art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Jak wielokrotnie podkreślał Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie, oceniając zasadność wątpliwości co do bezstronności sędziego należy wziąć pod uwagę wszelkie okoliczności, które mogą mieć wpływ na jego zachowanie. Przy dokonywaniu tej oceny nie bez znaczenia jest stosunek sędziego do wprowadzanych zmian w sądownictwie, publicznie wyrażany zarówno w procedurze konkursowej na stanowisko sędziego, jak i później, zwłaszcza w zakresie akceptacji niekonstytucyjnych działań organów władzy wykonawczej wobec sądów czy akceptacji utraty przez Krajową Radę Sądownictwa przymiotu niezależności (*por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2021 r., II KK 426/21, OSNK 2022, z. 2, poz. 6; postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 31 lipca 2023 r., II KK 82/23, LEX nr 3589744*).

Wyznaczona do rozpoznania kasacji w przedmiotowej sprawie Sędzia M.B. powołana została na urząd sędziego Sądu Najwyższego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw.

W sytuacji złożenia wniosku o wyłączenie jest oczywiste, że strona dostrzega wady w procedurze powołania na stanowisko sędziego M.B., które mogą prowadzić do naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 EKPC, gdyby zasiadała w składzie rozstrzygającym niniejszą sprawę. Już sam udział w procedurze powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami w/w ustawy prowadzi do nienależytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., z uwagi na sprzeczną z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej zależność tego organu od władzy wykonawczej i brak reprezentacji środowiska sędziowskiego (*por. uchwała trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, OSNKW 2020, z. 2, poz. 7; uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, OSNK 2022, z. 6, poz. 22*). Argumenty te wprost odnoszą się także do sędziów byłej Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, w której orzekała do momentu likwidacji tej Izby w lipcu 2022 r. sędzia M.B. Zależność od władzy politycznej tego organu budziła zastrzeżenia Trybunału, toteż uznał on, że Izba Dyscyplinarna nie jest sądem w rozumieniu prawa europejskiego (*por. wyrok TSUE z dnia 15 lipca 2021 r., C-791/19, przeciwko Polsce*).

We wskazanym wcześniej postanowieniu z dnia 18 czerwca 2025 r. (KRI 1072), Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że „w orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się na nieprawidłowości przeniesienia sędziów orzekających uprzednio w Izbie Dyscyplinarnej do Izby Karnej Sądu Najwyższego, co nastąpiło z mocy decyzji Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego. W związku z tą procedurą wskazuje się, że Konstytucja RP nie przewiduje możliwości powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, czy też z mocy samej ustawy, zaś akt nominacji Prezydenta RP na stanowisko sędziego dokonywany jest w ramach określonego konkursu dotyczącego konkretnego rodzaju sądu. Osoba, która ubiegała się o stanowisko sędziego w danym sądzie nie jest więc uprawniona do orzekania w sądzie innego rodzaju (tak: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2023 r., III KK 186/23, OSNK 2023, z. 5-6, poz. 30; podobnie: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2023 r., I KK 85/23 oraz z dnia 5 stycznia 2023 r., II KK 531/22)”. Rozpoznając obecnie wniosek

pełnomocnika, Sąd Najwyższy stwierdza, że podniesione wątpliwości co do sposobu przeniesienia sędziów zlikwidowanej Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego do Izby Karnej tego Sądu stanowią dodatkowy argument na rzecz tezy o zasadności wyłączenia od orzekania w niniejszej sprawie SSN M.B..

Wykładni art. 41 § 1 k.p.k. należy dokonywać w taki sposób, aby zapewnić skuteczną ochronę prawa strony do rozpoznania konkretnej sprawy przez niezależny i bezstronny sąd. Oznacza to, że wykładnia ta powinna umożliwiać także kontrolę tego, czy w konkretnej sprawie nie dochodzi do naruszenia standardu niezależności i bezstronności gwarantowanego przez art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 EKPC. Zgodnie z wyrokiem ETPC z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce (skarga nr 43447/19), interpretującym standard „niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą” w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC, udział w procesie powoływania w Polsce sędziów takiego organu, jakim jest Krajowa Rada Sądownictwa, w składzie ukształtowanym nowelą z 2017 r. (w efekcie czego organ ten nie jest niezależny od władzy wykonawczej i ustawodawczej) powoduje, że skład orzekający, w który wchodzi osoba tak powołana na urząd sędziego, nie stanowi w konkretnej sprawie niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC (*por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 16 września 2021 r., I KZ 29/21, OSNK 2021, z. 10, poz. 41; 13 października 2021 r., II KO 30/21, LEX nr 3520480*).

Sąd Najwyższy badając w trybie art. 41 § 1 k.p.k. wniosek o wyłączenie sędziego winien więc mieć na względzie także stanowisko Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i uwzględniać fakt, że orzeczenie wydane przez skład sądu z udziałem osób powołanych na stanowisko sędziego w procedurze nominacyjnej prowadzonej przed Krajową Radą Sądownictwa wadliwie ukształtowanej na podstawie w/w ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., będzie obciążone wadą traktowaną przez ETPCz jako naruszenie art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, a na gruncie prawa polskiego, jako bezwzględna przyczyna odwoławcza w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. W interesie systemu wymiaru sprawiedliwości

jest nie tylko troska o rzeczywistą bezstronność sędziego, ale także zapobieganie powstaniu negatywnego odbioru społecznego w tym przedmiocie. Taka potrzeba zachodzi w badanej sprawie.

Z tych przyczyn orzeczono jak w sentencji postanowienia.

[WB]

[r.g.]